

οί ἀσθενεῖς, ὡς καὶ τὰ κοράλινα πάσης νεάνιδος χεί-
λη, καὶ τὸ τρυφερὸν τοῦ βρέφους στοματάκι, κ.τ.λ.
Εἰσάγεται δὲ ὁ καθαρὸς ἀήρ οἴκαδε, ἀνοιγομένων
συνεχῶς τῶν παραθύρων, καὶ διὰ μηχανημάτων δια-
φόρων, ὧν τὸ ἀπλούστερον εἶνε ἀνοικτὸν ἀλεξίβροχον
κινούμενον πρὸ τῶν παραθύρων. Πιθανὸν οὕτω νὰ
φθαρῇ τὸ ἀλεξίβροχον, ἀλλὰ θὰ κερδήσουν πολλοὶ
οἱ πνεύμονες. Διὰ τὸν ἀερισμὸν μεγάλων οἰκιῶν καὶ
καταστημάτων, τὸ προτιμότερον καὶ ἀπλούστερον
σύστημα εἶνε τὸ ἀγγλικὸν αὐτόματον (self acting),
οὐ περιγραφὴν ἐνταῦθα δὲν ἐπιτρέπει ὁ χώρος νὰ προ-
σθῇ. Ὑπὲρ πάντα ταῦτα ὁμως, πρέπει νὰ ἐνθυμώ-
μεθα ὅτι ὁ ἀναπνεόμενος ἐξω ἀήρ, ἰδίως εἰς τὰς ἐξο-
χὰς, ἐν περιπτῶ λ.χ. παρὰ τὴν θάλασσαν, μακρὰν
τελειμάτων, ἀναθυμιάσεων κ.λ. εἶνε θαυμασίως ὠφέ-
λιμος.

Ταῦτα ἀντιγράφω ἐκ τῆς ἐν τῇ «Σχολῇ τοῦ λαοῦ,
Πατρῶν» δημοδιδασκαλείας «Φυσικῆς», ἵνα δικαίως
τὴν ἐπιγραφὴν τῆς παραγράφου ταύτης, συνιστῶν
ἄερα, καὶ πάλιν ἄερα!

*

TIMES. Μέχρις οὗτου κακορθωθῇ ἡ ἱστοριογρα-
φία μεγάλων ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, δὲν εἶνε ἄσκο-
πος ἡ ἐνίων ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων εὐρωπαϊκῶν, ἥν
καὶ ἀρχίζω ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ διὰ τοῦ λονδινίου
ἀκουστοῦ «Times» ἢ «Χρόνου». Τὴν α' Ἰανουαρίου
ε. ε. ἡ ἐφημερίς αὕτη—ἥς ἡ ἱστορία πολλαχοῦ συν-
δέεται πρὸς τὴν τῆς Ἀγγλίας—ἐπανηγύρισε τὴν
ἐκατονταετηρίδα της, ἰδρυθεῖσα μὲν κυρίως ὑπὸ τὸ
ὄνομα Daily universal register τῷ 1785 ὑπὸ τοῦ Ἰω-
άννου Βάλτερ, πρῶτον ἐφοπλιστοῦ καὶ εἰτα τυπογρά-
φου ἐκ δυστυχίας, ἀλλὰ μόνον τὸ 1788 ὀνομασθεῖσα
«Times». Ὀλίγη ἦτον ἡ πρόοδος της ἐν ἀρχῇ, καὶ
μόνον κατὰ τοὺς μεγάλους ναπολεωντικούς πολέμους
διεδόθη, κακορθώσασα δι' ἀνταποκριτῶν ἐξαίρετως
ἐνεργούντων, νὰ δημοσιεύσῃ τὰς ἐκδόσεις τῶν μαχῶν
τοῦ Ἀούστερλιτζ καὶ Βατερλώ, πρὶν ἀκόμη τὰς
μάθη ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις. Ὁ ἰδρυτής της ἐνίκησε
φοβερά προσκόμματα, καὶ ὑπέστη ἀμυθήτους ταπει-
νώσεις, διότι, ἐντολῇ τῆς κυβερνήσεως, οὐ μόνον τῷ
κατεσχέθησαν αἱ ἀνταποκρίσεις, ἀλλὰ καὶ ἐφυλακί-
σθη τῷ 1807. Δὲν ἀπεθαρρύνθη ὁμως, καὶ ἀπὸ μεταρ-
ρυθμίσεως εἰς μεταρρύθμισιν, καὶ ἀπὸ βελτιώσεως εἰς
βελτίωσιν, κατάρθωσα πρὶν ἀποθάνῃ τῷ 1818, νὰ
ἴδῃ τὸν «Χρόνον» τοῦ ἐπιπρατοῦντα πασῶν τῶν ἀγ-
γλικῶν ἐφημερίδων.

Ὅ,τι δὲ πρὸ πάντων εἰς τοῦτο συνετέλεσεν, ἦν ἡ
ἐπιτυχὴς ἐκλογή τῶν editors ἢ διευθυντῶν. Ἡ ση-
μασία τοῦ editor ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς ἐφημερίσιν εἶνε
τοσαύτη, ὥστε οἱ μᾶλλον πεφημισμένοι αὐτῶν ἀμεί-
βονται πλουσιώτατα, καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ εὐτυχία
τῆς Pall Mall Gajette, περὶ ἧς ἄλλοτε, ὀφείλεται κυ-
ρίως εἰς τὴν ἐξοχὸν ἱκανότητα τοῦ editor Φρειδερίκου
Γκρήνβολδ, εἰς ὃν τῷ 1883 ἡ Saint-James Gajette
προσέφερε δ' ὡς ἐκ αὐτῆς μ' ὕμνια καὶ τὸν προσέλα-
βεν ὡς διευθυντήν. Τοιοῦτος διὰ τὸν Times ἐγένετο

ἐπὶ εἰκοσιπενταετέαν ὁ Τζὼν Μπέλου, ὅστις καὶ ἄ-
κρως συνετέλεσεν εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἐφημερίδος.
Εἶνε δὲ ὁ editor συνήθως, ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, συχ-
νάζων τὴν ἐκλεκτοτέραν κοινωνίαν, τοὺς πολιτικούς,
τοὺς ἀριστοτέχνους, τοὺς ἐπιστήμονας, κ. λ. καὶ σπα-
νίως ἢ οὐδέποτε γράφων εἰς τὴν ἐφημερίδα, ἀλλ' ἀνα-
γινώσκων, κρίνων καὶ ὑπαγορεύων εἰς τοὺς leader
noriten τὸν σχελετὸν μακροσκελοῦς ἄρθρου ἐκδοθη-
σομένου τῇ 4 πρωϊνῇ ὥρᾳ, χωρὶς ν' ἀναβληθῇ πως.
Συλλογισθῇτε λοιπὸν ποῖαν κρίσιν, καὶ ποῖαν γνῶσιν
τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς κοινῆς γνώμης πρέπει νὰ ἔχῃ
ὁ editor!

Μεταξὺ τῶν συνεργατῶν τοῦ «Χρόνου» ἔσχε τοὺς
λόρδους Σώλσβαρν, Μπράμβολ, καὶ Κούρτενϋ, δηλ.
τοὺς ἐξοχωτέρους τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος πολι-
τικούς, τὸν μέγαν ἰταλὸν Καθούρ, προδιαθέσαντα
τὴν κοινὴν γνώμην ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς
Ἰταλίας, καὶ ἄλλους ἐξόχους ἀνδράς. Ἐπέφερε δὲ
ἀνακαινισμοὺς σπουδαίους ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ τῆς
Ἀγγλίας, ἰδρύων πλήρη τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν,
παρέχων μέγαν χώρον εἰς τὴν ἐπὶ πληρωμῇ ρεκλά-
μαν, καὶ δημοσιεύων μυθιστορήματα ἐν ἐπιφυλλίδι.
Σήμερον ὁ «Χρόνος» δὲν ἔχει πλέον τὴν παλαιὰν
φήμην, διότι καὶ ἐπαρχιακαὶ τινες ἐφημερίδες ἐξι-
σώθησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ λονδινεῖαι τινες τὸν ὑπερη-
κόντισαν.

*

Πρακτικὴ συμβουλή. — Ἡ σημερινὴ εἶνε
ἀπλουστάτη, κ' ἐν τούτοις ἡ ἀμέλειά της οὐχὶ σπα-
νίως ἐγένετο ἀφορμὴ ἀπωλείας... ὀφθαλμοῦ! Ἄν
λοιπὸν δὲν θέλητε νὰ πάθητε τοῦτο, ὅταν εὕρισκε-
σθε μεταξὺ πλήθους πυκνοῦ μὴ φέρετε τὸν δάκτυ-
λον ἢ τι ἄλλο παρὰ τὸν ὀφθαλμόν, διότι ἀπότομος
ὦθησις, ἐκ τῶν τόσῳ συνήθων ἐν τοιαύταις περιστά-
σεσι, δύναται νὰ εἰσάξῃ τὸν δάκτυλον εἰς τὸν ὀφ-
θαλμόν, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἐπακολουθήματα δεινὰ, ὡς
λυπηθεῖς πολὺ, εἶδον νὰ συμβῇ ἐν πολυθαμίστῳ ὁδῷ
πρὸ μικροῦ. Εἶνε ἀπλουστάτη ἡ συμβουλή, ἀλλὰ
καὶ ἀξία τηρήσεως.

ΧΑΡ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

(Φικεδρά ἀφήγησις)

(Συνέχεια)

Οἱ συνδιαιτημίνας ἐστράφησαν καγχάζοντες, πρὸς τὸν Βόρ-
τολον, ἄνθρωπον ἰσχνότατον καὶ ὑψηλότατον, ἔχοντα γρυπὴν
τὴν ρίνα, τὸ δὲ πρόσωπον πλήρες σαρκωμάτων. Πρὶν ἡμι-
λήσει, οὕτως ἐμόρφασε, εἰτα δὲ εἶπε δ' ἀ τραγικοκωμικοῦ τό-
νου φωνῆς :

— Εἰς τὸν διέβολον αἱ συνοικίαι, αἱ οἰκίαι, τὰ πρωτόκολλα καὶ αἱ τραπέζαι, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς Μιλάνον πρὸς δυστυχίαν καὶ κατατροπὴν τῶν καλῶν ἀνθρώπων!

Τὴν εἰλικρινὴ τούτην ἐκφράσιν ὁ γῆς, τὴν προκαλοῦσαν τὸν ἀπλετοὺν γέλωτα τῶν συνδαιτημόνων, ἠκολούθησαν σχόλια καὶ ἀστεῖσμοι, οὓς δὲν τολμῶμεν ν' ἀναφέρωμεν.

Ἡ Ἀννέτα, ὀργισμένη διότι αἱ βιαιότητες αὐταὶ ἐγένοντο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Γεωργίου καὶ ὅτι οὗτος ἐφαίνετο τερπόμενος ἐξ αὐτῶν, ἐξῆλθε τοῦ μαγειρείου.

Ἀλλ' ὁ νῆος, ἐπιθυμῶν νὰ διδῇ, ἠκροάζετο γελῶν, ῥίπτων καὶ αὐτὸς ἐνίοτε ἐλευθέρην τινὰ ἀστεῖσμον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου τῶν συνομιλιῶν καὶ τῶν καυχασμῶν.

Ἦτο πρώτη φορά καθ' ἣν ἐγενεῖτο ἐν μέσῳ ἀγνώστῳ, ὅστις, τρώγοντες καὶ πίνοντες εὐθὺς, ὡμίλουν ἀνευστολῆς περὶ παντὸς ἀντικειμένου, σχολιάζοντες τοὺς λόγους τῶν διὰ λίαν ἐνίοτε ἐκρηκτικῶν χειρονομιῶν.

Ὁ Γεώργιος ὑφίστατο λοιπὸν τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἀτμοσφαίρας ἐπεινῆς, ἔπεινε, ἐχειρονομῶν, ἐγέλα. Βλέπων δὲ τὸν τῆς γραφῆς Ρυθμὸν κρατεῦντα σιγάρον, ἐν τῷ στόματι, ἐξήγησε καὶ αὐτὸς, ὡφελωμένως καὶ πῶς προκλητικῶς, σιγάρον παρὰ τῆς Μαρτίνης.

Οἱ ἑμποροὶ ἤναψαν τὰς καπιτοσύριγγας τῶν.

Ἡ Ἀννέτα, ἐπανερχομένη εἰς τὸ μαγειρεῖον, οἶκ ὀλίγον ἐξεπλάγη, βλέπουσα τὸν Γεωργίου κρατοῦντα σιγάρον εἰς τὰ χεῖρά.

Ἐπλησίασεν αὐτὸν καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο ὥχρος ὡς κήριον, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμισθόμενους, τὸ δὲ μέτωπον στάζον ἱδρώτα.

Ἀπέσπασε τὸ σιγάρον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ καὶ ἐφώναξε τὴν Μαρτίνην.

Πάντες περιέκυλιναν τὴν δυστυχὴ νεανίαν, ὅστις ἐραίνετο λιπύθυμος.

Ὁ Ρυθμὸς ἀπῆλθε θριαμβευτικῶς, ῥίπτων σαρκαστικὸν βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ.

Αἱ πρώται λέξεις αἱ εἶπε, συνελθὼν ἐν ἑαυτῷ, ὁ Γεώργιος, ἦσαν αὗται.

— Σὺς παρακαλῶ, μὴ εἴπητε τίποτε εἰς τὸν κύριον Θεόδωρον.

Ὁ κ. Θεόδωρος ὅμως εἰσῆρχετο ἀκριβῶς τὴν στιγμήν ἐξείνην καὶ, τοῦτο ὅπερ ἐξέπληξε τὰς δύο ξενόδοχους, εἶχε τὰς παρειὰς ὡς σφύρας τῶν τοῦ Γεωργίου, σκυθρωποτάτην δὲ τὴν ὄψιν.

— Τί συνέβη; ἠρώτησε ξηρῶς.

— Ὁ κύριος Γεώργιος δὲν εἶνε τόσο καλὰ, ἀπεκρίθη εὐθὺς ἡ Ἀννέτα.

— Εἶχε πολλὴν ὄρεξιν... ἔφαγε βιαστικῶς... ἀλλὰ τώρα εἶνε καλὰ...

— Ναί, ναί, εἶμαι καλὰ, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἐγειρόμενος ἐκ τῆς τραπέζης, ἐν κινήσῳ, θὰ εἶμαι καλῆς τερα.

— Ὁπωδῆγοτε, εἶπε σοβαρῶς ὁ Παιδοφῆς, αὐριον δὲν θ' ἀνχωρήσωμεν... Ὅχι ἴδωκεν τί δρόμον θὰ πάρῃ ἡ ἀσθένεια.

Το μετὰ ταῦτα, βαθυτάτη σιωπὴ ἐβασίλευεν ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ.

VI

Οἱ σύζυγοι Πανδύλη ἀνέμενον πρὸ ἐξ ἡμερῶν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Γεωργίου.

Ἦσαν ἀνήσυχτοι, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τί συνέβαινε.

Πρῶτον τινὰ, ἐπὶ τέλους, ἦλθεν ὁ ταχυδρόμος μετ' ἐπιστολῆς ἐκ Τουρίνου.

Περὶ τὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ ταχυδρόμος, ὅστις ἐπισφύρευεν ἐν ἑαυτῷ διάφορα ὑπουργήματα, οἷον νε κέρου, κανδηλιανάπτου, δ. μοσίου σαρωτοῦ, εἶχε περιέλθει θλον τὸ χωρίον λέγων τίς πάντας, ὅτι ἔφερεν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ Παιδοφῆρος, ἐκ Τουρίνου προερχομένην.

Περὶ λοιπὸν οἱ σύζυγοι ἀποπεραστώσαντες τὴν ἀνάγνωσιν τῆς οὐκ ἐκ πεζογραφίας, πάντες οἱ φίλοι καὶ γινώσκοντες, εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, εἶχον προέλθῃ ὅπως μάθωσι τί περὶ τῶν πενηγνητῶν.

Οὐδεμία περιγραφή περιττήσκει εἰς τοὺς πόλους, ἢ τολμῶν ἐρευνᾶν κατὰ τὰς ἱσημερινὰς χώρας, ἥγειρον τόσῳ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὥς ἡ ἐπιστολὴ ἔκρινε.

— Ἦδη εἰς Τουρίνον, ἀνέκραζεν ὁ Σαμαίνης, Τουρίνον, ἡ ἀρχαία πόλις, ἡ καλουμένη Augusta Taurinorum, ἀτε κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἡγεμονίδος Αὐγούστου, τῶν μαρκησίων Τουρίνων, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σταυροειδῶν.

— Δοῖπόν; ... καλαῖς εἰδήσεις;

— Κάλιστα, δόξα τῷ θεῷ.

— Καὶ ἡ υἱεὶα τῶν περιηγητῶν μας;

— Ἀρίστη! ἀλλὰ πολὺ κρύο, πολὺ... δὲ καὶ βαθμεῖς ὑπὸ...

— Ὑπὸ τί; ἐρωτᾷ ἡ κυρία Ρωσαῦρα τὸν δήμαρχον.

— Διάβολε, ἐννοεῖται ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης.

— Μποροῦμε νὰ διαβάσωμεν;

— Ἀν τὸ θ' λούν εἶσι...

— Φαντασθεῖτε.

Ἡ κυρία Πετρονίλλη ἐξήγαγε τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς καὶ τὴν ἔτεινεν εἰς τὸν κ. γραμματέα. ὅστις ὅπλινθε διὰ τῶν ὁματιούκων του, ἤρχισε:

— «Ἀγαπητοί μου φίλοι, λατρευτοί μου γονεῖς. Ἐβραπε νὰ σοὶ γράψω ἐκ Μιλάνου, ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις καὶ ἡ ἐκπληξίς, ἡ παρήγαγεν ἐπ' ἐμοῦ ἡ θαυμασία ἐκείνη πόλις, ὅπληξεν τοιαύτη ὥστε καὶ σήμερον ἐπὶ καταλαμβάνονται ἐκ σκοτοδυνίας.

Τὸ Μιλάνον εἶνε πόλις μεγάλη καὶ πολυπληθεὶς, εἶνε δὲ καὶ ἡ ἡθικὴ τῆς Ἰταλίας πρωτεύουσα ὡς ἐκ τῆς μεγίστης ἀρετῆς τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἰδίως δὲ τῶν γυναικῶν, αἵτινες δένουσι τὰς περιανημίδας τῶν ἀνδρῶν τοῦ γόνυτος, καὶ, ἐκτὸς ὀλιγίστων μόνον ἐξαιρέσεων, φοροῦσι θρησκευτικῶς, ἐντὸς τοῦ στηθόδεσμου, δύο μετάλλια εὐλογηθέντα ὑπὸ τοῦ Πάπα.

Ἐνταῦθα ὁ γραμματεὺς περιέφερε ἐπὶ τῶν παρεστώτων πονηρὸν τι βλέμμα, ὅπερ μεταφραζόμενον εἰς ἀπλὴν γλῶσσαν, θὰ ἐσημαίνει: — Ὁ νῆος ἐπρωχόρησε πολὺ βαθμῶς! — «Οἱ Ρωμαῖοι ἐκάλουν αὐτὴν Medistanum. Κεῖται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀλώνα, ἐπιβλητικῶς ποταμοῦ, διαπλεγμένου ὑπὸ πλείστων πλοίων. Ὁ ποταμὸς οὗτος παρέχει εἰς τοὺς κατοίκους διαφόρους λιμνίσους καὶ θαλασσίους ἰχθυῖς...»

Ὁ γραμματεὺς, εἰς τὸ ἔρος τοῦτο, ἐποίησα δευτέραν παύσαν, ἀέγνωσε δὲ ἐκ νιού κατὰ νοῦν τὴν τελευταίαν περίοδον.

— Ἡ Ὀλώ η! — εἶπε, ἔπειτα — πρὸ δέκα ἐτῶν, ἐπληξὶ τὴν τελευταίαν φοράν τοῦ ἤλουν εἰς Μιλάνον, θὰ εἶδον βέβαια τὴν Ὀλώνην ταύτην, ἀλλ' ἦτο, ὡς κινῶν ἐνθυμούμαι, ἕνας μικρὸς ποταμίσκος οὐχὶ μεγαλείτερος ἀπὸ τὴν Γαλθερίτον μας, καὶ μὲ τόσον ὀλίγον νερόν ὥστε μέλις θὰ ἐπῆρχει νὰ γυρίσῃ ἐνὰ ὑδρομύλον.

— Τούτο ἐξηγεῖται εὐσέως — λέγει σοβαρῶς ὁ Δήμαρχος — αἰτίας, ἐντὸς ἐκαστίας, δὲν ἤλλαξαν τὰ πάντα εἰς τὸ Μιλάνον;

— Ἐχετε δίκαιον! ἀλλὰ... ἐκεῖνοι οἱ ἰχθυῖς... Λίμνιοι καὶ θαλάσσιοι ἰχθυῖς... Πῶς; εἰς τὸν... Ἀλλὰ, δὲν περᾶζει... ἀνὰ ἐξακολουθήσωμεν.

Δὲ, ὡς ἀντιοφώμενον ἀσκήσαν τὴν παράθεσιν ἐκείνην ἐπιστολὴν, ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ Πανδύλη, χωρὶς νὰ κινήσῃ εἰς τοῦ σταθμοῦ τῆς Κ., εἶχε ἐπισφύρευσε, τὰς περὶ τοῦ Μιλάνου ἐντυπώσεις του.

Ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων ἀποσπασμάτων, ὑπῆρχον ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ πλείστα ἄλλα μέρη ὅρκετα σκοτεινὰ καὶ τοιαῦτα ὥστε νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀπορίαν καὶ τὰ σχόλια.

Ὁ Γεώργιος, ὅστις εἶχε πληρώσει νὰ φύλλον ἐκεῖνο ἐν μεγίστῃ βίᾳ, ἔχων τὴν Ἀννέταν πλησίον του καὶ γελῶν μετ' αὐτῆς, εἶχε παραινέσει φράσεις πινὰς ἀλλογορίας περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ θέσεως.

Εἶχε δὲ, ἐντὸς μικροῦ διαστήματος, μάθει τόσα πολλὰ, ὥστε ἠδύνατο ἀρόθως νὰ ἀντεῖται μετὰ τῆς ἀγαθότητος τῶν γονέων του καὶ νὰ περιπαίξῃ μετὰ τὴν ἀσθεῖαν τῶν συμπολιτῶν του.

(ἐκκολουθεῖ)